

Ympäristövaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2018/2001, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1999 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/70/EY muuttamisesta siltä osin kuin on kyse uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä, sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta (U 59/2021 vp): Ympäristövaliokuntaan on saapunut jatkokirjelmä UJ 14/2022 vp — U 59/2021 vp mahdollisia toimenpiteitä varten.

Lausunto

Asiasta on annettu seuraava lausunto:

- ympäristövaliokunta YmVL 22/2021 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- erityisasiantuntija Outi Vilén, työ- ja elinkeinoministeriö
- erityisasiantuntija Nicoleta Kaitazis, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöjohtaja Johanna Korpi, ympäristöministeriö
- erityisasiantuntija Ville Laasonen, ympäristöministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Suomen ilmastopaneeli
- Energiateollisuus ry
- Imatran lämpö Oy
- Bioenergia ry
- Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- Metsäteollisuus ry

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- WWF Suomi

VALTIONEUVOSTON JATKOKIRJELMÄ

Ehdotus

Jatkokirjelmässä esitetään valtioneuvoston täydennetty kanta kirjelmään U 59/2021 vp sekä komission REPowerEU-ehdotukseen (KOM(2022) 222), josta ei ole annettu erillistä U-kirjelmää.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvoston kanta on esitetty eduskunnalle 7.10.2021 toimitetussa kirjelmässä U 59/2021 vp, jota täydennetään ja täsmennetään tällä kirjeellä seuraavasti:

Tukijärjestelmät ja kaskadikäyttö

Valtioneuvosto pitää hyvänä, että kaskadiperiaatetta koskeva delegoitu säädösvalta komissiolle on poistettu direktiiviehdotuksesta. Lisäksi valtioneuvosto katsoo myönteisenä, että kaskadiperiaatteen soveltaminen on vahvemmin linkitetty jäsenvaltioiden tukijärjestelmiin.

Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti ehdotukseen jäsenvaltioiden ilmoitusvelvollisuudesta kaikista kaskadiperiaatteen soveltamista koskevista poikkeamisista. Valtioneuvosto katsoo, että ehdotus on osin epätäsmällinen, erityisesti ilmoitusvelvollisuuden soveltamislaajuuden osalta, ja näin haastavaa toteuttaa. Tämän lisäksi komission poikkeamiin liittyvä julkisen lausuman juridinen merkitys jää epäselväksi. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan ilmoitusvelvollisuus voisi koskea tukijärjestelmiä siltä osin kuin niissä poiketaan kaskadiperiaatteesta.

Valtioneuvosto katsoo edelleen, että ainespuun ohjautumista polttoon tulee välttää. Alkuperäistä kantaa kaskadiperiaatteesta täydentäen, varsinaisten metsäteollisuuden tähteiden ja jätteiden lisäksi myös muut metsätalouden yhteydessä syntyvät tähteet sekä esimerkiksi metsänhoitotöiden yhteydessä kerätystä pienpuusta valmistetun metsähakkeen käyttö tulee säilyä uusiutuvana energiana.

Yhteishankkeet ja merellä tuotettava energia

Valtioneuvosto katsoo, että lähtökohtaisesti yhteishankkeiden tulisi perustua jäsenvaltioiden vapaaehtoiseen yhteistyöhön. Valtioneuvosto voi kuitenkin hyväksyä vaatimuksen yhteishankkeille, jos jäsenvaltioille jätetään riittävästi liikkumavaraa hankkeen yksityiskohtiin ja toteuttamiseen liittyen.

Järjestelmäintegraatio

Valtioneuvosto pitää sähköautojen latausinfrastruktuurin kehittämistä tärkeänä niin ajoneuvokannan uudistamisen kuin kulutusjoustomahdollisuuksien edistämiseksi ja voi kannattaa älyk-

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

kään latauksen toiminnallisuuksien vaatimista uusiin ei-julkisiin latauspisteisiin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että kaksisuuntaisen latauksen toiminnallisuuksien vaatimisen osalta jäsenvaltiolle jää harkintavaltaa.

Teollisuus

Valtioneuvosto suhtautuu varauksella mahdolliseen teollisuuden RFNBO (Renewable Fuels of Non-Biological Origin, uusiutuvat sähköpolttoaineet) -tavoitteen kunnianhimon tason nostoon komission alkuperäiseen ehdotukseen nähden. Tavoitteen tason hyväksyttävyyteen vaikuttaa olennaisesti, mitä teollisuuden vedyn käytöstä tavoitteen laskennassa huomioidaan.

Liikenne

Valtioneuvosto pitää hyvänä kunnianhimoisia liikennesektorin tavoitteita sekä erillisiä alatavoitteita kehittyneille biopolttoaineille, biokaasu mukaan lukien, sekä RFNBO-polttoaineille. Kunnianhimon tasoa asetettaessa tulee kuitenkin huomioida laaja raaka-ainepohja kestävyyskriteerit täyttävälle uusiutuville polttoaineille. Uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainepohja tulee pitää mahdollisimman laajana, eikä kestävyyskriteerit täyttävien uusiutuvien polttoaineiden raaka-ainevalikoimaa tule tarpeettomasti rajoittaa, etenkin jo tehtyjen investointien osalta.

Mahdolliseen kehittyneiden biopolttoaineiden ja RFNBO-polttoaineiden tavoitteiden yhdistämiseen valtioneuvosto suhtautuu varauksella, pitäen parempana vaihtoehtona erillisiä alatavoitteita kyseisille jakeille.

Kestävyyskriteerit

Valtioneuvosto voi hyväksyä ehdotetun muutoksen siitä, että metsäbiomassaa koskeva kiellettyjen alueiden tarkastelu on viety riskiperusteisen arviointimallin sisälle. Valtioneuvosto katsoo muutoksen vähentävän hallinnollista taakkaa, mutta voivan heikentää ympäristöintegriteettiä suhteessa komission esitykseen. Ehdotetut muutokset kriteeriin koskien maaperän laatua ja biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä voidaan hyväksyä, mutta kriteerin täyttämiseen listatut keinot voisivat olla selkeämmin esimerkinomaisia. Valtioneuvosto toteaa, että metsäbiomassan lisääntyvään energiakäyttöön liittyvien tunnistettujen kestävyysaasteiden ratkaiseminen tulisi huomioida toimeenpantaessa direktiiviä EU-alueella kansallisesti, jos riskiperusteisen arviointimallin käyttö kiellettyjen alueiden tarkastelussa etenee.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että EU-tavoitteisiin laskettava metsäenergia ei heikennä luonnon monimuotoisuutta ja varmuudella tuottaa odotetun ilmastohyödyn.

Vähähiilisen energian edistäminen

Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan energian direktiivin ensisijainen tarkoitus tulisi jatkossakin olla uusiutuvan energian edistäminen. Valtioneuvosto kuitenkin katsoo, että myös muista vähähiilisistä energialähteistä tuotettuja RFNBO-polttoaineita voitaisiin hyväksyä osittain sellaisiin alatavoitteisiin, joissa se on tarkoituksenmukaista. Tällaisia ovat etenkin teollisuuden ja liikenteen RFNBO-tavoitteet. RFNBO-tavoitteiden tasossa tulisi huomioida mahdollisuus käyttää

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

myös muista vähähiilistä energialähteistä kuin uusiutuvista energialähteistä valmistettuja sähköpolttoaineita. Valtioneuvosto katsoo, ettei maakaasu olisi tässä yhteydessä vähähiilinen energialähde.

Pääasiallisesti REPowerEU-ehdotukseen liittyvät kannat:

Sitova unionin yleistavoite vuodelle 2030

Valtioneuvosto tukee komission ehdotusta uusiutuvan energian tavoitteen nostamisesta. Valtioneuvosto kuitenkin korostaa, että jäsenvaltioille tulee jättää riittävästi kansallista liikkumavaraa energialähteitä sekä edistämiskeinoja koskien. Jäsenvaltiokohtaisia ohjeellisia tavoitteita mallinnettaessa tulisi huomioida päästöttömän energiantuotannon määrä sekä nykyinen uusiutuvan energian osuus. Yksityiskohtaista ja energialähdekohtaista sääntelyä tulisi välttää. Valtioneuvosto voi hyväksyä komission REPowerEU-ehdotuksessa esittämän uusiutuvan energian tavoitteen nostamisen 55-valmiuspaketissa ehdotetusta 40 prosentista 45 prosenttiin EU:ssa vuoteen 2030 mennessä.

Lupamenettelyt ja muut hallinnolliset menettelyt

Selkeät, laadukkaat ja kestoaltaan kohtuulliset hallinnolliset menettelyt ovat olennainen tekijä vihreän siirtymän edistämässä. Uusiutuvan energian hankkeiden lupa- ja muut hallinnolliset menettelyt perustuvat pitkälti kansalliseen lainsäädäntöön ja vaihtelevat huomattavasti jäsenvaltioiden välillä. Vaikka komission ehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia, jäsenvaltioille tulisi myös jatkossa jättää riittävästi liikkumavaraa menettelyjen kehittämiseen ja nopeuttamiseen, jotta kansallinen sääntely ja alueiden erityispiirteet voidaan ottaa asianmukaisesti huomioon.

Valtioneuvosto katsoo, että eri viranomaisten roolit ja asiantuntemus ovat tärkeitä menettelyiden asianmukaisessa ja sujuvassa toteutumisessa. Hakijoita ja toiminnanharjoittajia tulisi määräraajojen asettamisen sijaan ohjata toteuttamaan riittävän laadukkaat lupahakemukset ja YVA-menettelyn asiakirjat. Ehdotuksen määräajat rajoittaisivat myös toiminnanharjoittajien vapautta, koska ne määrittäisivät tiukat aikarajat muun muassa ympäristövaikutusten arviointien valmistelulle. Myös osallistumisoikeudet tulee turvata uusiutuvan energian hankkeiden menettelyissä.

Valtioneuvosto suhtautuu erittäin varauksellisesti ympäristöarviointien sisällyttämiseen lupamenettelyiden määritelmään [ehdotuksen 16 artiklan 1 kohdan mukaisella tavalla]. Samoin luonto- ja ympäristöarvot tulisi jatkossakin huomioida uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupa- ja muissa hallinnollisissa menettelyissä asianmukaisesti. Valtioneuvosto suhtautuu erittäin kriittisesti ehdotuksen [16 d artiklan] erittäin tärkeää yleistä etua koskevaan säännökseen, koska se voisi johtaa valtioneuvoston toimivallan kaventumiseen sen arvioinnissa, olisiko Natura 2000 -alueeseen merkittävästi haitallisesti vaikuttava hanke toteutettava erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavasta syystä. Artikla myös tarkoittaisi, että uusiutuvan energian hankkeet syrjäyttäisivät lintu- ja luontodirektiiveihin perustuvan lajisuojelun säännökset riippumatta hankkeen todellisesta yhteiskunnallisesta merkityksestä. Tämä olisi ristiriidassa luontokadon hillitsemistavoitteen kanssa.

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

Tarve ympäristöarvojen EU-säännöksiä tiukempaan kansalliseen suojeluun ja edellytykset poikkeuksille vaihtelevat tapauskohtaisesti ja jäsenvaltioiden välillä. Valtioneuvosto ei näe tarkoituksenmukaiseksi muuttaa nykyistä kansallista suunnittelujärjestelmää siten, että valtio määrittäisi uusiutuvan energian tuotantotavoitteen saavuttamiseksi ehdotuksen mukaisia erityisen hyvin uusiutuvan energian kehittämiseen soveltuvia alueita (uusiutuvan energian ydinkehittämisalueet). Tällaisten alueiden määrittely tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoista. Valtioneuvosto voi hyväksyä velvoitteen uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden määrittelystä, jos niiden toteuttaminen sisältää riittävästi kansallista liikkumavaraa eikä edellytä merkittäviä muutoksia kansalliseen suunnittelujärjestelmään. Myös maanpuolustuksen ja aluevalvonnan tarpeiden huomioiminen on tärkeää.

Ympäristöllisiä menettelyitä koskevaa EU-sääntelyä kehitettäessä tulisi huolehtia EU-oikeudellisen järjestelmän toimivuudesta siten, että eri direktiivien välille ei synny niiden soveltamista ja toiminnanharjoittajan oikeusturvaa heikentäviä ristiriitatilanteita. Valtioneuvosto suhtautuu jo periaatteellisella tasolla kriittisesti menettelyyn, jossa yhdellä säädösehdotuksella muutettaisiin muiden direktiivien soveltamisalaa tekemättä vastaavia muutoksia kyseisiin direktiiveihin ja arvioimatta vaikutuksia näiden muiden direktiivien systematiikkaan ja toimivuuteen. Valtioneuvosto katsoo, että uusiutuvan energian hankkeiden menettelyjen vauhdittaminen pystyttäisiin hoitamaan parhaiten kansallisesti.

Vaikka uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden kartoittamisen tulisi olla jäsenvaltioille vapaaehtoista, valtioneuvosto pitää lähtökohtaisesti tarkoituksenmukaisena, että jäsenvaltioiden uusiutuvan energian ydinkehittämisalueiden osoittamista koskevassa suunnitelmassa priorisoidaisiin jo valmiiksi rakennettuja alueita. Näiden alueiden määrittelyssä tulisi kuitenkin huomioida alueen alkuperäinen käyttötarkoitus. Esimerkiksi liikenteen infrastruktuuria koskevien alueiden ja parkkialueiden ensisijaisen tarkoitus, liikennekäyttö, ei saisi vaarantua. Lisäksi valtioneuvosto katsoo, että kyseisten termien merkityksiä tulisi selventää.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valtioneuvoston jatkokirjelmässä täydennetään valtioneuvoston kantoja siltä osin kuin uusiutuvaa energiaa koskeva direktiiviehdotus on sen käsittelyn aikana muuttunut. Lisäksi kirjelmä sisältää valtioneuvoston kannan komission REPowerEU-suunnitelman yhteydessä antamiin lainsäädäntöehdotuksiin uusiutuvan energian direktiivin osalta ((KOM (2022) 222 lopullinen) uusiutuvan energian direktiivin muuttamiseksi). Nämä koskevat uusiutuvan energian tavoitteen korottamista sekä lupamenettelyiden nopeuttamista ja yksinkertaistamista.

Uusiutuvan energian direktiivi

Valiokunta viitaten asiassa aikaisemmin antamaansa lausuntoon YmVL 22/2021 vp ja yhtyen valtioneuvoston kantaan pitää hyvin tärkeänä tavoitetta katkaista mahdollisimman pian riippuvuus fossiilisten polttoaineiden tuonnista Venäjältä. On myös välttämätöntä, että EU reagoi nopeasti yhdessä akuuttiin tilanteeseen. Ehdotus uusiutuvan energian tavoitteen nostamisesta 40 prosentista 45 prosenttiin on samasta syystä kannatettava. Valiokunta pitää kuitenkin valtioneuvoston tavoin tärkeänä, että jäsenvaltioille jätetään riittävästi kansallista liikkumavaraa uusiutu-

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

van energian edistämiskeinojen ja energialähteiden osalta. Jäsenvaltiokohtaisten ohjeellisten tavoitteiden mallintamisessa tulisi myös ottaa huomioon päästöttömän energiantuotannon määrä ja nykyinen uusiutuvan energian osuus.

Valiokunta pitää hyvänä, että kaskadiperiaatetta koskeva komissiolle delegoitu säädösvalta on poistettu ehdotuksesta. Kaskadiperiaatteesta poikkeamisesta tulisi kuitenkin ilmoittaa, mitä valtioneuvosto pitää epätasapainoisena ja haastavana toteuttaa. Valiokunta katsoo, että poikkeamisoi-keuden mahdollista väärinkäyttöä tulisi kuitenkin jollain mekanismilla estää, sillä periaatteessa kaskadiperiaatteen mukainen metsäbiomassan käyttö resurssitehokkaasti ensi sijassa tuotteisiin ja materiaaleihin energiakäytön sijasta on kannatettavaa. Valiokunta toteaa, että ottaen huomioon Suomen osalta Tilastokeskuksen pikaennakkotiedon metsien lisääntyneestä käytöstä, met-sän kasvun hidastumisesta ja nielun pienenemisestä, bioenergian käytön lisäämisessä on varmis-tuttava siitä, että vain ilmastokestävää biomassaa käytetään energian tuotantoon. Ilmastohyöty-jen määrittämiseen ei kuitenkaan ole yhtä mallia, vaan paikallisten olosuhteiden vaikutuksesta ja tarpeesta kansallisen liikkumavaran ja jouston käyttöön voidaan antaa monia esimerkkejä. Esi-merkiksi nuoren metsän hoidolla edistetään metsän kasvukuntoa ja puuntuotannon kestävyyttä pitkällä aikajänteellä kohteilla, joilla taimikonhoito on tehty puutteellisesti tai se on jäänyt koko-naan tekemättä. Joissakin tapauksissa myös esimerkiksi myrskytuhoista korjattu puu kelpaa vain energiakäyttöön, puun koosta riippumatta. Lisäksi esimerkiksi latvusmassa ja pieniläpimittainen puu lahoavat metsässä myös melko nopeasti, joten niiden jättäminen metsään ei tuo merkittäviä ilmastohyötyjä. Siten varsinaisten metsäteollisuuden jätteen ja jätteiden lisäksi myös muiden metsätalouden yhteydessä syntyvien jätteen ja metsänhoitotöiden yhteydessä kerätystä pien-puusta valmistetun hakkeen käytön tulee säilyä uusiutuvana energiana. Riittävällä joustolla voi-daan turvata paitsi ilmastohyöty myös se, ettei EU-tavoitteisiin laskettava metsäenergia heikennä luonnon monimuotoisuutta.

Valiokunta pitää valtioneuvoston tavoin olennaisena, että uusiutuvien polttoaineiden raaka-aine-pohja pidetään mahdollisimman laajana, eikä kestävyyskriteerit täyttävien uusiutuvien polttoai-neiden raaka-ainevalikoimaa tule tarpeettomasti rajoittaa.

Komission tavoitteena on myös esittää toimia, joilla uusiutuvan vedyn tuotantoa ja vedyn tuontia voidaan vauhdittaa. Valtioneuvosto suhtautuu varauksella uusiutuvien sähköpolttoaineiden (RFNBO, Renewable Fuels of Non-Biological Origin) kunnianhimon tason nostoon komission alkuperäiseen ehdotukseen verrattuna. Suomen osalta tavoitteen arviointiin vaikuttaa olennaises-ti se, voidaanko verkkosähköstä valmistettu vety katsoa vähintään osittain uusiutuvaksi, sillä uu-siutuvan vedyn kriteereitä ei ole vielä määritetty. Valtioneuvosto katsoo, että RFNBO-polttoai-neita voitaisiin hyväksyä osittain sellaisiin alatavoitteisiin, joissa se on tarkoituksenmukaista. Valiokunta pitää kantaa perusteltuna, sillä toistaiseksi RFNBO-polttoaineiden kustannukset ovat huomattavasti biopolttoaineiden kustannuksia korkeammat, joten erillisellä alatavoitteella voitai-siin tehokkaammin vauhdittaa sähköpolttoaineiden tuloa markkinoille. Tämä mahdollistaa myös teknologiapolun hiilineutraaleihin lentopolttoaineisiin sekä meriliikenteen vähähiilisiin polttoai-neisiin.

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

REPowerEU-ehdotus

REPowerEU-suunnitelman tavoitteena on sekä ilmastokriisiin vastaamiseksi että Venäjän energiasta irtautumiseksi nopeuttaa EU:n laajuisesti energialähteiden monipuolistamista, lisätä uusiutuvia kaasuja sekä aikaistaa energiansäätöä ja teollisuuden ja liikenteen sähköistämistä. Suunnitelmassa arvioidaan sähköverkkoon tarvittavan vielä 29 miljardin euron lisäinvestoinnit vuoteen 2030 mennessä, jotta se kestäisi sähkön käytön ja tuotannon lisäämisen. Lisäksi tarvitaan 10 miljardin euron investoinnit vuoteen 2030 mennessä, jotta nesteytettyä maakaasua ja putkikaasua voidaan tuoda riittävästi muilta toimittajilta, sekä nopeutettuja toimia vetyinfrastruktuurin käyttöön ottamiseksi 20 miljoonan vetytonnin tuottamista, tuontia ja kuljetusta varten vuoteen 2030 mennessä. Komissio myös laati lainsäädäntöehdotuksen kriittisten raaka-aineiden tarjonnasta ja pyrkii varmistamaan niiden saannin. Tällä aloitteella pyritään vahvistamaan eurooppalaista arvoketjua tunnistamalla mineraalivaroja ja Euroopan strategisen edun mukaisia kriittisiä raaka-aineita koskevia hankkeita ja varmistamalla samalla ympäristönsuojelun korkea taso.

Komissio on tehnyt RePowerEU-suunnitelman yhteydessä esityksiä hallinnollisten menettelyjen nopeuttamiseksi uusiutuvan energian hankkeiden vauhdittamiseksi lainsäädännöllisen kehyksen puitteissa. Fossiilisten tuontipolttoaineiden Venäjä-riippuvuuden katkaiseminen edellyttää nopeasti mittavaa uusiutuvan energian lisäämistä EU-alueella. Valiokunta pitää tärkeänä, että energiamurrosta voidaan tehokkaasti edistää, ja siksi ehdotukseen on suhtauduttava lähtökohtaisesti myönteisesti. Valiokunta huomauttaa, että komission REPowerEU-suunnitelma sisältää myös mahdollisuuden luoda sääntelyn kokeiluja alan innovaatioiden edistämiseksi.

Valiokunta toteaa viitaten julkisen talouden suunnitelmasta antamaansa lausuntoon YmVL 21/2022 vp, että Suomessa hallitus on jo päättänyt vauhdittaa omavaraisuutta lisääviä vihreän siirtymän investointeja päättämällä ryhtyä toimiin niitä koskevien investointien määräaikaisesta lupakäsittelyetuisijasta säättämiseksi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ympäristöministeriössä on valmisteltavana hallituksen esitys, jolla tiettyjä vihreän siirtymän investointeja koskevien ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisten lupahakemusten käsittely saa etusijan aluehallintovirastojen lupa-asioiden käsittelyssä määräaikaisesti vuosina 2022—2025. Aluehallintovirasto antaisi etusijan ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen (Do No Significant Harm, DNSH) mukaisille uusiutuvan energian, vähähiilisen vedyn valmistuksen, hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen sekä akkuklusterin hankkeille. Tavoitteeksi asetetaan, että etusijalla olevien investointien lupakäsittely kestäisi enintään 12 kuukautta.

Valiokunta pitää hanketta erittäin tärkeänä korostaen, että priorisoinnin edellytyksenä on kuten komission REPowerEU-ehdotuksessakin, ettei ympäristötavoitteen saavuttamista toteuteta muiden ympäristötavoitteiden kustannuksella. Tämän vuoksi ”ei merkittävää haittaa” -kriteereillä on keskeinen rooli varmistettaessa ympäristöintegriteetti ympäristön kannalta kestävien toimintojen luokittelussa. Komissionkin lähtökohtana on, että tietyn ympäristötavoitteen ”ei merkittävää haittaa” -kriteerit olisi määriteltävä niille toiminnoille, joihin liittyy riski merkittävän haitan aiheutumisesta kyseiselle tavoitteelle.

Valiokunta pitää Venäjän energiasta irtautumista mahdollisimman pian välttämättömänä katsoen, että irtautumisen edellyttämät investoinnit on saatava toteutettua hyvin nopeasti. Valtioneuvoston tavoin valiokunta pitää tärkeänä myös sitä, että EU-sääntely on sellaista, joka sallii ottaa

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp

kansalliset erityispiirteet asianmukaisella tavalla huomioon jättämällä jäsenvaltioille riittävästi liikkumavaraa sen suhteen, miten lupamenettelyjä kehitetään ja käsittelyaikoja nopeutetaan. Menettelyjen kehittämisen ohella keskeinen edellytys käsittelyaikojen lyhentämiseksi on viranomaisten voimavarojen riittävyys.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Ympäristövaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.

Helsingissä 16.6.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juha Sipilä kesk
varapuheenjohtaja Tiina Elo vihr
jäsen Petri Huru ps
jäsen Emma Kari vihr
jäsen Mai Kivelä vas
jäsen Hanna Kosonen kesk
jäsen Sheikki Laakso ps
jäsen Mikko Ollikainen r
jäsen Mauri Peltokangas ps
jäsen Saara-Sofia Sirén kok
jäsen Katja Taimela sd
jäsen Mari-Leena Talvitie kok
jäsen Ari Torniainen kesk

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Esityksessä on kerrottu kattavasti nykytilasta sekä esitelty Euroopan komission keskeiset ehdotukset. Niin ikään komission ehdotuksen tavoitteena on päivittää RED II -direktiiviä siten, että se on linjassa uuden vuodelle 2030 asetetun EU:n 55 prosentin (vuoteen 1990 verrattuna) päästövähennystavoitteen kanssa. Tämän päästövähennystavoitteen saavuttaminen ja sen jälkeen tavoiteltava hiilineutraalius edellyttävät merkittävää muutosta tavassa tuottaa ja kuluttaa energiaa. Uusiutuvalla energialla on keskeinen merkitys tässä muutoksessa. Ehdotuksen tavoitteena on lisätä uusiutuvaa energiaa mahdollisimman kustannustehokkaasti. Muutoksella huomioidaan myös EU:n uudet strategiat merienergiaan, sektori-integraatioon ja vetyyn sekä biodiversiteettiin liittyen. Lisäksi ehdotuksella tavoitellaan positiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja talouskasvuun.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä suhtautuu edelleen kriittisesti siihen, että 55-valmiuspaketista käytävien neuvottelujen lopputuloksena pyritään kokonaisuudessaan saavuttamaan vuodelle 2030 asetettu vähintään 55 prosentin ilmastotavoite ja että päähuomio on nimenomaan ilmastotavoitteen saavuttamisessa.

Toisaalta emme suhtaudu myöskään suopeasti siihen, että Suomi myöntyisi direktiiviehdotuksessa olevaan säädösvallan siirtoon komissiolle. Suomen tulisi välttää kaikin keinoin tilanne, jossa komissio voisi jatkossa omavaltaisesti päättää siitä, miten ja mihin puuta tulevaisuudessa käytetään. Tämä on tärkeää etenkin siksi, koska tulevaisuuden puunkäyttötarpeita ei vielä tiedetä, eikä näin ollen uusia mahdollisuuksia kannata rajata pois käyttövalikoimasta.

Direktiiviehdotus on mennyt nyt osin parempaan suuntaan. Valiokuntaryhmämme pitää hyvänä, että kaskadiperiaatetta koskeva delegoitu säädösvalta komissiolle on poistettu direktiiviehdotuksesta.

Lopuksi toteamme valiokuntaryhmänä, että koko direktiiviesityksessä esitetyt uusia metsiä koskevat määritelmät ovat hyvin epäselviä ja uusien määritelmien mukanaan tuomia oikeusvaikutuksia ei niitäkään tässä vaiheessa pysty mitenkään arvioimaan. Määritelmiä on huomattavasti muutettu aikaisemmasta, varsin tarkkarajaisesta, direktiivistä. Nyt esitetystä komission direktiivistä puuttuu täysin myös sekä pitkäjänteisen että ennakoitavan lainsäädännön ominaisuus. Tämä on kehitystä, jota me Perussuomalaiset emme voi kannattaa. Täten uudistamme 21.10.2021 jättämämme PS:n eriävän mielipiteen.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että suuri valiokunta lausuntonaan ilmoittaa, että valtioneuvoston kantaan ei tule yhtyä muilta osin kuin Venäjältä tuotavien fossiilisten polttoaineiden tuonnista riippuvuuden katkaisemisen osalta ja suuri valiokunta ottaa muutoin edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto YmVL 27/2022 vp
Eriävä mielipide

Helsingissä 16.6.2022

Mauri Peltokangas ps
Sheikki Laakso ps
Petri Huru ps